

Gospodarstvo i tržište

Stanje hrvatske tekstilne i odjevne industrije 2014. godine

Dr.sc. Alica Grilec Kaurić, dipl.oec.

Jagoda Divić, dipl.ing. viši stručni suradnik*

Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

*Hrvatska gospodarska komora,

Sektor za industriju i IT

e-mail: alica.grilec@ttf.hr

Prikaz

1. Uvod

Republika Hrvatska ističe se među tranzicijskim zemljama kao zemlja s relativno velikim iznosom stranih investicija, ali je izostao pozitivan učinak na domaće gospodarstvo zbog nepovoljne strukture ulaganja. Tek se otprilike 20 % ukupnih stranih ulaganja odnosio na *greenfield* ulaganja (izravna ulaganja, u pravilu stvarnog kapitala) koja se privlače velikim domaćim tržištem, dostupnim resursima ili nižim troškovima proizvodnje i ukupnog poslovanja, te političkom i nacionalnom ekonomskom stabilnošću kao i infrastrukturom izgrađenošću – koja umanjuje startne troškove, a ostatak ulaganja odnosio se na *brownfield* investicije (ulaganja u postojeće, nerentabilne prostore).

Kako bi grana postala i ostala konkurentna unutar i izvan granica Hrvatske, potrebno je postaviti dugoročne ciljeve i usredotočiti se na povećanje poslovne sofisticiranosti – ulaganje u visoko obrazovanje i razvijanja poduzetničkih i menadžerskih kompetencija, te komercijalizaciju inovacija – uspješno plasiranje proizvoda na domaćem, a posebno na inozemnim tržištima – u suprotnom sve ostalo je samo trenutačno “gašenje požara”.

Valja istaći da je tekstilna djelatnost suočena oštrije od mnogih drugih djelatnosti s jakom konkurencijom kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu. Poduzeća koja su značaj-

no investirala i modernizirala tehnologiju proizvodnje te uložila u kadrove imaju perspektivu i njihov je opstanak neupitan.

2. Brojčani podaci stanja u industriji tekstila i odjeće

U nastavku slijedi analiza stanja proizvodnje tekstila i odjeće u Republici Hrvatskoj. Podaci o broju zaposlenih u prerađivačkoj industriji Republike Hrvatske u razdoblju od 2011. do 2014. godine prikazani su u tab.1.

Prema podacima navedenim u tab.1, vidljivo je da proizvodnja tekstila i odjeće slijede trend u ukupnoj prerađivačkoj industriji, konstantnim smanjenjem broja zaposlenih promatrano

u četverogodišnjem razdoblju, osim u proizvodnji odjeće. U proizvodnji odjeće 2014. godine došlo je do povećanja broja zaposlenih. U ukupnoj zaposlenosti u prerađivačkoj industriji 2014. godine, proizvodnja tekstila i odjeće sudjelovala je s 8 %.

Broj poslovnih subjekata po sektorima 2014. godine, prikazan je u tab. 2. Iz podataka navedenih u tab.2 vidljivo je da poduzeća, odnosno poslovni subjekti proizvođači tekstila i odjeće čine 76,5 % od ukupnog broja poslovnih subjekata prerađivačke industrije. Također se primjećuje da nema velikih poduzeća, već da su po veličini najviše zastupljena mala poduzeća, te 20 poduzeća srednje veličine.

Tab.1 Broj i struktura zaposlenih u prerađivačkoj industriji prema NKD-u 2007. (u tis.)

C Prerađivačka industrija	2011.	2012.	2013.	2014.
Proizvodnja tekstila	4,4	4,1	3,7	3,1
Proizvodnja odjeće	17,0	15,6	13,8	14,7
Ukupno proizvodnja tekstila i odjeće	21,4	19,7	17,5	17,8
Prerađivačka industrija ukupno	214,3	207,3	197,9	220,6

Izvor: HGK (2015.)

Tab.2 Broj poslovnih subjekata po sektorima u 2014. godini

Prerađivačka industrija	Mala	Srednja	Velika	Ukupno
Proizvodnja tekstila	231	10	0	241
Proizvodnja odjeće	498	10	5	513
Ukupno proizvodnja tekstila i odjeće	729	20	5	754
Prerađivačka industrija ukupno	11 150	384	110	11 644

Izvor: HGK, 2015.

Tab.3 Ukupni prihod subjekata po sektorima u 2014. godini

Prerađivačka industrija	Mala	Srednja	Velika	Ukupno
Proizvodnja tekstila	439 307 140	879 837 313	0	1 319 144 453
Proizvodnja odjeće	1 106 431 042	444 509 626	2 020 611 627	3 571 552 295
Ukupno proizvodnja tekstila i odjeće	1 545 738 182	1 342 346 939	2 020 611 627	4 908 696 748
Prerađivačka industrija ukupno	33 880 371 781	32 789 180 058	89 171 689 472	155 841 241 311

Tab.4 Struktura BDP-a - prerađivačka industrija

C Prerađivačka industrija	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Proizvodnja tekstila	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Proizvodnja odjeće	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Ukupno proizvodnja tekstila, odjeće i kože i srodnih proizvoda	0,9	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8
Ukupno BDP u mil. kn	318 308	343 412	328 672	323 806	328 736	327 020
C Prerađivačka industrija u mil. kn	44 903,588	46 348,110	43 876,781	44 13,714	46 539,585	46 616,955
C Prerađivačka industrija %	14,1	13,5	13,3	13,6	14,2	14,3

Izvor: Statistički ljetopis 2012. (www.dzs.hr 15.07.2013.) i Statistički ljetopis 2014. (www.dzs.hr, 09.07.2015.)

Ukupni prihod subjekata tekstilne i odjevne industrije prikazan je u tab.3. Prema podacima navedenim u tab.3 može se zaključiti da tekstilna i odjevna industrija čine 3 % ukupnog prihoda prerađivačke industrije, dok prerađivačka industrija čini 26 % ukupnih prihoda svih djelatnosti Republike Hrvatske u 2014. godini. Udio pojedine grane prerađivačke industrije u BDP-u prikazana je u tab.4.

Iako je udio prerađivačke industrije u ukupnom BDP-u Republike Hrvatske vrlo značajan (14,3 %), te predstavlja ujedno i najveći pojedinačni udio u BDP-u (drugi po veličini je udio trgovine na veliko i malo s 9,3 %, a zatim poslovanje nekretninama s 9,4 %), udio tekstilne i odjevne industrije vrlo je mali.

3. Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020.

Siječanj 2014. godine obilježila je objava Industrijske strategije Republike Hrvatske 2014.-2020. godine izdana od Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske. U Strategiji su nakon ocjene svake industrijske poddjelatnosti, iste svrstane prema definiranim modelima te ekspertno pro-

cijenjene i na kraju rangirane i podijeljene u skupine simboličnih naziva: "pokretači", "čuvari", "upitnici", "problematici" i "bez utjecaja". Tako se industrijska poddjelatnost Proizvodnja pletene i kukičane odjeće (C 14.3) našla među "pokretačima". Tkanje tekstila (C 13.2) nalazi se u skupini "upitnici", dok se u "problematicima" nalaze Proizvodnja odjeće, osim krznene odjeće (C 14.1), Priprema i pređenje tekstilnih vlakana (C 13.1) i Proizvodnja ostalog tekstila (C 13.9). U skupini "bez utjecaja" nalazi se Dovršavanje tekstila (C 13.3).

Glavni strateški cilj Industrijske strategije 2014.-2020. je "repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost", što se planira ostvariti kroz:

1. povećanje obujma industrijske proizvodnje po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,85 %,
2. povećanje broja novozaposlenih za 85 619 do kraja 2020. godine, od čega najmanje 30 % visokoobrazovanih,
3. povećanje produktivnosti radne snage za 68,9 % u razdoblju 2014.-2020.,

4. Povećanje izvoza u razdoblju 2014.-2020. za 30 % i promjena strukture izvoza u korist izvoza proizvoda visoke dodane vrijednosti.

4. Zaključak i aktivnosti Hrvatske gospodarske komore

Tekstilnu i odjevnu industriju karakterizira veliki potencijal zapošljavanja, kao i pripadnost modnom sektoru koji osvaja tržišta zemalja u razvoju, te je u skladu s preporukom Industrijske strategije RH 2014.-2020., potrebno razviti strategije ulaska na spomenuta tržišta, te ustrajati na kvaliteti, brzini isporuke, stručnosti radne snage i fleksibilnosti.

Pri Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK) djeluje Udruženje tekstilne i odjevne industrije unutar Sektora za industriju i IT. Svoj rad Udruženje ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- praćenjem i analizom stanja u tekstilnoj i odjevnoj industriji na sjednicama Vijeća udruženja te strukovnim grupama u županijskim komorama Hrvatske,
- pomaže u uspostavi dijaloga između Udruženja, tj. tekstilnog gospodarstva i Ministarstva gospodarstva te vlade RH,

- stručnim savjetima i pomoći prilikom traženja strateških inopartnara domaćim poduzećima,
- promoviranjem i koordinacijom zajedničkih nastupa hrvatskih poduzeća na sajmovima u zemlji i inozemstvu kao što su Heimtextil – najveći sajam kućanskog tekstila u Frankfurtu, te sajмова tehničkog i netkanog tekstila Techtextil i prerade tekstilnih i fleksibilnih materijala Texprocess u Frankfurtu.

Poduzeća/izlagači na inozemnim sajmovima su većinom izvozno orijentirane, te koriste sajam sastati se sa svojim postojećim partnerima te proširiti poslovanje i predstaviti se novim potencijalnim partnerima koji većinom dolaze iz zemalja Europske unije, ali i šire.

Također, HGK je član EURATEX-a - koji zastupa interese Europske tekstilne i odjevne industrije na razini institucija EU. Kao glas europske industrije EURATEX ima za cilj stvo-

riti povoljno okruženje unutar Europske unije za proizvodnju tekstilnih i odjernih proizvoda te ima nekoliko jasnih prioriteta u svom djelovanju: jasna industrijska politika, podrška inovacijama i istraživanju, slobodna i poštena trgovinu te održiva proizvodnja – što tvrtkama članicama Hrvatske gospodarske komore otvara platformu za širenje i jačanje svog poslovanja kroz podršku, usluge i aktivnosti koje se mogu koristiti preko EURATEX-a.

VEIT - Budućnost tehnike fiksiranja

veit FUSING
KANNEGIESSER INSIDE

Prije 15 godina preuzeli smo odjel tehnike fiksiranja tvrtke Kannegiesser. Otada smo strojeve konsekventno dalje razvijali – do savršene sinteze koju čine Kannegiesser i VEIT, tehnologija & snaga inovacije. Od 2016. naši strojevi za fiksiranje nosit će još samo jedno ime: **VEIT**.

VEIT GmbH

Inovativna rješenja koja uvjeravaju!

Justus-von-Liebig-Straße 15
86899 Landsberg am Lech
www.veit-group.com

Tel.: +49 (8191) 479-0
Fax: +49 (8191) 479-149
E-Mail: info@veit.de